

*Kulturdepartementet
10333 Stockholm*

Stockholm den 8 februari 2010

*Vägval för filmen – Betänkande av Filmutredningen
Svar på remiss SOU 2009:73*

Film&TV-Producenterna

Film&TV-Producenterna som är en av parterna i Filmavtalet representerar de allra flesta produktionsbolagen för långfilm i Sverige. Medlemsbolagens produktioner svarade 2008 för 90 % av sålda biobiljetter till svenska filmer, 2009 hade siffran ökat till 95 %. Mångfald, kvalitet och tillgänglighet i utbudet är centrala begrepp för Film&TV-Producenterna. De bolag Film&TV-Producenterna representerar verkar med stort ekonomiskt risktagande, höga konstnärliga krav och ansvar för samtliga i en film ingående prestationer och deras upphovsmän.

Sammanfattning

Film&TV-Producenterna anser att utredningen innehåller en korrekt analys av villkoren för produktion och exploatering av film i Sverige idag. Svensk filmproduktion lider av låg lönsamhet och svenska producenter är i en internationell jämförelse finansiellt svaga. Filmavtalet har inte kommit tillrätta med detta, utan har bidragit till att konservera gamla strukturer.

Filmproduktion är med de stora investeringar som krävs beroende av intäkter från distribution på många plattformar, exempelvis biograf, dvd och tv. Detta kommer sannolikt inte att förändras under överskådlig tid. Samtidigt innebär ny teknologi och nya medievanor att film kan göras tillgänglig på nya sätt och i en helt annan omfattning än tidigare.

Av en modern svensk filmpolitik måste begäras att bästa möjliga förutsättningar skapas för att dessa positiva förändringar ska komma svenska filmskapare och den svenska publiken till del - oberoende av distributionsform.

1. Modernisera Filmavtalet!

Film&TV-Producenterna förordar ett fortsatt Filmavtal under förutsättning att alla som visar film är med och finansierar. Utvecklingen kräver teknikneutrala regler som inte särbehandlar äldre visningsformer framför nya. Om inte detta kan nås på frivillighetens väg kommer tvingande regler att krävas.

2. Ompröva stödnivåerna!

Utredningen konstaterar att filmen är i stort behov av ökade resurser. Den konstnärligt risktagande filmen, den svenska barnfilmen och dokumentärfilmen håller hög kvalitet men lider svårt av underfinansieringen. Utredningen pekar därtill på nya behov ifråga om t ex ”Ny Film”, digitalisering och bevarande. Inget land i Europa som vill bevara en levande filmkultur klarar sig utan offentliga stöd. Ett rimligt mål för Sverige är att nå paritet med vad som gäller i våra nordiska grannländer. Med samma per capita-satsning på filmproduktion som i Danmark skulle Sveriges filmstöd vara ca 60 % högre än idag.

3. Börja nu!

En ny filmpolitik måste vara klar långt innan 2013 med tanke på filmprojektens fleråriga cykler. Fördröjningar i arbetet med att hitta fram till en långsiktigt bättre finansierad filmpolitik skulle vara förödande för planeringen och finansieringen av de projekt som löper under mellantiden 2010 - 2012.

Bakgrund och vision

Svensk film har blivit en angelägenhet för alla – oavsett genre är den en demokratisk kulturbärare som når bredare än andra kulturyttringar. Den når alla åldersgrupper och alla socialgrupper i hela landet. Filmen roar, oroar, berättar historier, speglar oss själva, vårt samhälle och vårt förhållande till resten av världen. Filmen samverkar med andra konstarter och är också en av de starkaste drivkrafterna för de kreativa näringar som förväntas skapa god ekonomisk tillväxt i det framväxande informationssamhället.

Publiken vill se svensk film – när svensk film lyckas hamnar den i toppen på besöksstatistiken. Även svenska långfilmer med genomsnittlig biografpublik når ofta miljonpublik på tv. Svensk film är därmed inte bara en efterfrågad del av sättningen på biografier och i tv-kanaler utan också i nya digitala visningsformer; i kabelnät, via internet och mobiltelefoner för att nämna några.

Filmen måste nu bli en prioriterad del av kulturpolitiken. Visionen bör vara att ge bästa möjliga förutsättningar för att konstnärligt utveckla filmskapandet, öka tillgängligheten av film i hela landet och på alla plattformar, samt skapa goda arbetsvillkor för de yrkesverksamma som idag i praktiken är de som subventionerar svensk film.

Kommentarer till utredningen

Utvecklingen på filmområdet, sid 29

Film&TV-Producenterna anser att utredningen har beskrivit dagsläget för filmbranschen på ett bra sätt och fångat den situation som råder. Bakgrundbeskrivningen ligger i linje med den som tecknades av den internationella konsultorganisationen Olsberg/SPI för ett år sedan i en analys beställd av Film&TV-Producenterna och Film i Väst, *"Future Policy and Strategy for Sweden's Film Sector"*.

Olsberg konstaterade att det är ett internationellt välkänt faktum att film erbjuder en rad unika fördelar som ger vinster inom flera av de områden som står på samhällets agenda. Olsberg uppmärksammade även att Sverige har en välutvecklad och skicklig filmbransch som har alla förutsättningar att växa, men menade att den svenska filmindustrin verkar ha fastnat och saknar självförtroende. Svenska produktionsbolag är i en internationell jämförelse finansiellt mycket svaga, och strukturella obalanser hämmar filmindustrins tillväxt. Svenska produktionsbolag står i stark beroendeställning till ett fåtal finansiärer och beslutsfattare som i praktiken är de som bestämmer vilka filmer som kan produceras. Producenten saknar därmed makt över de egna projekten. Ett jämnare styrkeförhållande mellan branschens aktörer är nödvändig. För publikens skull och för att alla aktörer i branschen ska bli mer framgångsrika krävs förändringar.

Bland de lösningar som Olsberg föreslår finns ny lagstiftning och förslag för att förbättra produktionsbolagens affärsvillkor i förhållande till regionala samproducenter och televisionen. Det är intressant att konstatera att "Vägval för filmen" kommit i stort sett till samma slutsatser.

En olönsam filmproduktion och en svag producentstruktur, sid 79

Producenten som initierar projekt, utvecklar idéer, tar finansiella risker, som engagerar upphovsmän och artister är inte en tillräckligt stark aktör på filmproduktionsmarknaden i Sverige. Som framhålls har lönsamheten i filmproduktionen dramatiskt minskat (sid 35). Producentens insats och risk har blivit högre än tidigare (sid 41) och motsvarar idag ca en fjärdedel av filmens totala finansiering. Detta är inte hållbart när endast 4 av 112 filmer går med vinst (sid 80) enligt SFI:s beräkningar.

Utredningen påtalar speciellt problemen för dokumentärfilmare, t ex när det gäller finansiering (sid 42 – 44) och i relationer med Sveriges Television (sid 82). Film&TV-Producenterna stöder utredningens resonemang.

Det är bra att producentens nyckelroll för svensk filmproduktion nu fokuseras. Säkrare återbetalning av insatserna innebär ökade möjligheter att investera i nya projekt. Filmernas kvalitet höjs när villkoren för alla de som produktionsbolaget representerar, upphovsmän, skådespelare, filmarbetare m fl förbättras i och med att producentens förhandlingsstyrka stärks.

Filmen som kreativ näring, sid 83, sid 87

Filmproduktion är både en kultur- och näringsverksamhet. Eftersom filmen skapar olika typer av mervärden menar vi att dubbelriktade kontakter med närings sidan bör öka.

Utvecklingen styrker utredningens tes att cross media tilltar och att ökat samarbete mellan dataspels-, animations- och filmbranschen skulle vara av värde. Vi kan konstatera att

branschen redan är på väg i denna riktning, då nästan hälften av omsättningen hos de traditionella filmproducenterna idag avser annan verksamhet än långfilm.

Inriktning på de framtida insatserna för filmen, sid 93

Utredningen föreslår att filmpolitiken ska uppfylla inte mindre än åtta mål. Vi anser att detta medför en risk för splittring av politikens insatser. I nuvarande filmavtal finns en portalparagraf § 2, om att reglerna bör utformas så att de främjar en rationell och effektiv produktion och distribution av svensk film. I nuvarande § 3 räknas sedan avtalets sju mål upp. Vi accepterar utredningens förslag på åtta mål, men menar att ”de filmpolitiska insatserna bör syfta till att främja produktionen av värdefull svensk film och främja svensk films utveckling” uttalas som det övergripande målet.

Höjd mervärdesskatt på biograf föreställningar, sid 111

I ett europeiskt perspektiv är biljettpriserna på biograf i Sverige höga. Från 1996 till 2008 har genomsnittliga biljettpriset ökat med 36 %, konsumentprisindex bara med 11 %. Som utredningen konstaterar kommer biografen att få ökad konkurrens från nya visningsfönster, ”Det är i ett långsiktigt perspektiv problematiskt att avtalet så ensidigt bygger på biografen som visningsfönster” (sid 104). Att i ett sådant läge höja beskattningen skulle kunna innebära en risk för accelererad nedgång. Som utredningen själv finner vore detta upplägg en alltför osäker delfinansiering av ett eventuellt nytt filmavtal. För övrigt bör filmen enligt vår mening inte heller ha en högre moms nivå än andra kulturområden.

Behov av modernisering, sid 118

I detta kapitel diskuterar utredningen behov att reformera filmstödssystemet. Film&TV-Producenterna anser det vara av värde att behålla den kombination av för- och efterhandsstöd som finns idag. Vi förordar således en kombination av stöd efter bedömningar av konsulenter och fortsatt efterhandsstöd/PRS.

Låt förhandsstöden även i fortsättningen utgöra huvuddelen av stöden till svensk filmproduktion, sid 120

För att höja kvaliteten i svensk film (sid 122) är det nödvändigt att behålla en bredd över genrer och målgrupper. Det är också nödvändigt att stimulera miljön, möjliggöra möten, höja nivån på diskussionerna och öka utblicken mot resten av världen.

Barn- och ungdomsfilm är eftersatt, och kräver en stärkt finansiell bas. Barnen är framtidens biopublik och måste tidigt få möta kvalitetsfilm på sitt eget språk och från sina egna miljöer. Svensk barnfilm har en stolt tradition, men har fått allt svårare att hävda sig på biograferna i den ökande konkurrensen med bl. a. Disneys produktioner. Barnfilm tar längre tid än vuxenfilm att nå sin biopublik, men situationen på biomarknaden gör det svårt för barnfilmen att finnas kvar tillräckligt länge på repertoaren.

Även dokumentärfilmerna är eftersatt. Svensk dokumentärfilm har utmärkt sig på festivaler och sålts över hela världen, men kämpar med helt otillräckliga resurser. Vi menar att man i ett förslag till ny filmpolitik bör dubbla stöden till barn- och ungdomsfilm och till dokumentärer.

Minska hindren för svenska filmers lansering i andra visningsfönster än biografen, sid 123

Ett av målen är att utveckla filmmarknaden i alla visningsformer. Film&TV-Producenterna anser detta vara en av filmpolitikens största utmaningar, men befävar att det kommer att möta motstånd från de parter som har gynnats av nuvarande filmavtal (distributörer, biografägare

och tv-kanaler). En försmak kunde noteras i november 2009 då biografägarna protesterade kraftfullt och hotade med repressalier när några av Stockholms Filmfestivals smalare filmer under festivalen också visades on-demand på nätet.

Utredningen föreslår att förhandsstöden i viss mån ska vara fönsterneutrala. Vi anser att detta är en viktig synpunkt. En produktion ska inte kunna förvägras förhandsstöd enbart av det skälet att den är avsedd för i första hand dvd-, tv-, on-demand-distribution. För att ytterligare stimulera förstahandsvisning i andra fönster än på biograf krävs nya budgetmedel.

Biograffönstrets betydelse för filmens lansering ska inte underskattas. I efterföljande fönster drar man nytta av den kännedom som har skapats i anslutning till biolanseringen. Intäkter från DVD kan i många fall vara högre än de från biografen.

Affärsmodellerna för video on demand utvecklas nu. För denna utveckling är det mycket viktigt att stödsystemet är teknik neutralt och ger nya distributionsformer samma chans som de äldre. Styrkeförhållandet bör även förändras, så att inte befintliga aktörer i distributionsledet kan diktera villkoren för en films distribution på sätt som kan ha hämmande inverkan på utvecklingen av video on demand. En mer oberoende produktionssektor skulle även underlätta spridningen av svensk film i en ny tid.

Gällande tv-fönstret menar Film&TV-Produenterna att Sveriges Television har en nyckelroll och vi har i olika sammanhang jämfört förhållandena i Sverige med de som råder i Storbritannien. Där har man länge förstått att det ojämna styrkeförhållandet mellan de stora tv-bolagen och de många produktionsbolagen innebär ett hinder för marknaden att fungera väl och därmed är till nackdel för tittarna. De samtal mellan SVT och produktionsbolagen som föreslås i det nya sändningstillståndet för SVT räcker inte. Vårt förslag är att den nya myndighet som blir resultat av sammanslagningen mellan Radio- och TV-verket och Granskningsnämnden för radio och TV får i uppdrag att utveckla ett svenskt ”Code of Practice” (sid 46).

Vi vill särskilt peka på vikten av detta då det gäller drama, animationer och produktion för barn och unga. Då SVT har ansvar att tillhandahålla innehåll riktat särskilt till denna grupp har de här ett de facto monopol. Krympande inköp för barnproduktioner försvårar nu ytterligare för bolag inom detta område. Enligt SVT:s public service-redovisning 2008 var endast 39 timmar, 4,7 %, av 828 timmar förstasändningar för barn och ungdom svensk produktionsutläggning, samproduktion eller inköp.

Utredningens synpunkt (sid 125) att dramaserier för tv inte ryms inom ramen för nuvarande filmpolitiska resurser håller vi med om. När gränserna mellan långfilm och tv-drama suddas ut måste det dock prövas om televisionens insats kan utformas som en direkt avsättning från licensmedlen till en tv-fond. Detta skulle verka särskilt gynnsamt för produktion riktad till barn och unga. En sådan lösning har tidigare föreslagits i olika utredningar och det vore för branschens tillväxt, för tv-tablåernas kvalitet och publikens skull en ny viktig satsning.

Förbättra villkoren för producenter som får förhandsstöd, sid 125

I ett land med Sveriges publikunderlag behöver även breda och populära filmer offentligt stöd för att nå bioduken – så dyr är filmen som konstform. Därför har det i filmpolitiken ända sedan Harry Scheins tid funnits stöd både till kvalitetsfilm och till bredare kommersiell film, även om den del av stödpengarna som delas ut efter kvalitetsbedömning är betydligt högre idag än på 1960-talet.

Utredningens förslag (sid 127) att låta producenten tillgodoräkna sig förhandsstöden som en del av den egna insatsen är en väg att skapa en bättre balans på produktionsmarknaden. En principiell förändring, som erkänner producentens risktagande och stärker förhandlingspositionen i förhållande till övriga samproducenter skulle innebära mycket för att utjämna maktförhållandena som nu råder. För att inte producenten ska tvingas avstå från sin del i samproduktionsavtal med andra finansiärer krävs dock samtidigt en förstärkning av SFI:s regelverk.

Film&TV-Producenterna anser det inte vara rimligt att offentligt finansierade regionala produktionscentra och SVT ska ha samma affärsmässiga villkor som de kommersiella aktörerna i filmprojekt. Det är till exempel oacceptabelt att dessa aktörer enligt dagens Filmavtal kan tillgodoräkna sig PRS, som ju är avsett att stimulera extern, dvs. privat, riskvillig finansiering av svensk filmproduktion. Vi uppfattar detta som ett direkt fel i nuvarande system och kräver att det tas bort i en ny uppgörelse. Det är inte heller rimligt att de offentliga medel som satsas genom regionala filmcentra och SVT ska kunna utgöra intäktgrundande ägarandelar och ge framtida rättigheter till filmerna.

Ofta tillämpar skattefinansierade regionala fonder i Europa principen att filmen ska spendera upp till dubbla stödet i regionen. Privata investerare, inklusive producenten, ska kunna räkna hem 100 - 135 % av satsat kapital innan man gör anspråk på intäkter. Denna kalkyl bygger på att kulturella och ekonomiska nyttan är levererad i och med själva inspelningen och förbrukning i regionen, exponering av regionen etc. På motsvarande sätt står europeiska public service-bolag tillbaka, dvs. producenten och privata investerare har första prioritet på eventuella intäkter. För att möjliggöra ökad privat investering i svensk film är det oerhört viktigt att de svenska regionala fonderna och SVT harmoniserar sina affärsprinciper med de europeiska motsvarigheterna. Om detta inte sker bör SFI, i likhet med danska filminstitutet, ges i uppdrag att ta fram standardiserade villkor för detta ändamål. Det faktum att film är en internationell verksamhet är ett viktigt skäl att anpassa villkoren till övriga Europa.

Det bör också uppmärksammas att SVT:s finansiella bidrag de facto har minskat sedan det förra Filmavtalet. Enligt detta bidrog SVT med 38 mkr direkt till Filmavtalet samt ett så kallat garantiåtagande om att delta i svensk filmproduktion om minst 15 mkr årligen. I 2006 års Filmavtal sänktes bidraget till Filmavtalet till 34 mkr under förväntning att garantiåtagandet istället skulle ökas till 36 mkr, så att det "totala bidraget till svensk film" skulle öka. SFI:s beräkningar visar dock att någon ökning av det totala bidraget i realiteten inte skedde eftersom SVT:s faktiska engagemang i svenska filmer redan översteg garantiåtagandet i 2006 års avtal. Effekterna blev istället att SFI fick mindre resurser till stöd, att SVT fick ett större inflytande/ägande i filmerna (se ovan) samt att PRS-stödet kom att ansträngas ytterligare genom att SVT:s andelar är PRS-grundande och SVT äger andelar i detta stöd - dvs. får tillbaka mer produktionsstöd från den ordning som man nu betalar mindre till.

Jämförelser med utländska förhållanden (sid 46 – 51) visar att olika former av filmstiftning finns i många länder: Det är också uppenbart att nivån på stödet till filmproduktionen är högre i andra länder än hos oss. Två exempel på intressant filmstiftning finns att hämta i Frankrike och Polen:

- Frankrike. Det franska exempel som kunde inspirera den svenska debatten är främst det betydligt mer kraftfulla finansiella deltagande från televisionens sida. Avgifter både från biograf, dvd och television går tillbaka till det franska filminstitutet för

finansiering av lokal filmproduktion. Franska filmer har också nära 40 % marknadsandel på biograferna.

- Polen. Genom en filmlag har man nyligen skapat ett system där alla som visar film är med och betalar för den inhemska filmproduktionen. Målsättningen liknar alltså den svenska. Resultatet i Polen har blivit en kraftfull stimulans av det lokala produktionsklimatet; antalet producerade filmer har fördubblats, kvaliteten har höjts kraftigt och publiken för inhemsk film har tiodubblats! Vi föreslår att det polska exemplet studeras vidare som en alternativ väg om förhandlingarna om ett nytt Filmavtal inte skulle lyckas samla alla parter.

Omprioritera resurser till förmån för produktionsstöd, sid 128

Utredningen föreslår att stöd för olovlig hantering av film ska tas bort. Film&TV-Producenterna är en av medlemmarna i Filmfolket. Vi har där lagt ned stora personella resurser på arbetet för upprätthållande av upphovsrätten. Det primära för oss är att detta arbete fortsätter i någon form och vi deltar gärna i frågor om organisationen av framtida arbetet. Om finansieringen kan utformas så att den inte går ut över produktionsstödet så välkomnas detta.

Det föreslås också att stödet till regionala produktionscentra tas bort. Film&TV-Producenterna menar att regionerna haft en stor betydelse som samproducent och risktagare i många projekt under det senaste decenniet. Det viktiga stödet till de regionala enheterna bör därför fortsättningsvis behållas under förutsättning att det ekonomiska regelverkets ändras som föreslagits ovan.

Inrätta ett nytt produktionsstöd: Ny Film, sid 132

Vi finner att det är ett utmärkt förslag att särskilja medel för nyskapande och gränsöverskridande projekt. Intressanta paralleller från utlandet är satsningar i Danmark på Dogma-filmerna och New Danish Screen, vilka liksom den brittiska Warp X har gett värdefulla bidrag till förnyelse av filmen; kvalitativt och tekniskt.

Förslaget att stödet skulle sättas till 10 mkr/år visar klart hur begränsade resurser som står till förfogande om inte de finansiella visionerna utvecklas. Förstagångsregissörer gör inte film billigare än etablerade filmmakare. Stöd till förnyelse och experiment bör omfatta stöd till nya såväl som erfarna kreatörer. Stöd till specifika utvecklings- och förnyelseprojekt är utomordentligt viktiga och bör ske i nära samspel mellan branschen och Filminstitutet. Vi bedömer att en rimlig nivå för detta stöd skulle vara ca 50 mkr/år. Om inte det finansiella utrymmet växer bör inte en Ny Film-satsning introduceras.

Ersätt det nuvarande publikrelaterade stödet med marknadsstöd, sid 134

De olika stödformerna har vart och ett sitt berättigande. Film&TV-Producenterna motsätter sig förslaget att helt ersätta nuvarande publikrelaterade stöd, PRS, med ett marknadsstöd. Vi kan tänka oss en kombination med visst fortsatt marknadsstöd, som är ett förhandsstöd. Däremot måste efterhandsstödet, PRS, som även gynnar den smala filmen, finnas kvar eftersom det ger ett kraftfullt incitament att attrahera externt privatkapital genom att risknivåerna kan reduceras. PRS bör utbetalas från första kronan enligt den ursprungliga intentionen. PRS bör inte begränsas till biografintäkter utan omfatta alla typer av distribution och visning.

Utöka möjligheterna för regissörer och manusförfattare att få utvecklingsstöd, sid 137

Film&TV-Producenterna har sett åtskilliga exempel på projekt som utvecklas under många år och som aldrig fångas upp av en producent. Vi tror därför starkt på kombinationen av manusförfattare – regissör – producent i det kreativa arbetet. Idéer bör utvecklas med sikte på produktion och därför menar vi att nuvarande ordning har fungerat bra. De facto finns ju redan en möjlighet till utvecklingsstöd på idéstadiet – men när det kommer till vidareutveckling menar vi att producenten har en nyckelroll och definitivt bör vara med i projekten.

Bibehåll jämställdhetsmålet för förhandsstöden, sid 139

En framtida filmpolitik får inte hamna i föråldrade modeller och maktstrukturer. Vi anser därför att förhandsstöden till svensk filmproduktion ska fördelas jämnt mellan män och kvinnor. Vi anser att det måste till en precisering av vilka filmpolitiska verktyg som Svenska Filminstitutet kan förfoga över för att uppnå målsättningen 60-40.

Genomför en nationell satsning på digitala biografier, sid 143

Den tilltagande monopoliseringen vad gäller biografvisning är ett stort problem för producentledet (sid 55 - 68). De farhågor har besannats som Film&TV-Producenterna gav uttryck för i remissvar till Konkurrensverket vid SF:s ursprungliga försök att överta Sandrews biografier.

Ett alternativ till de kommersiella biografkedjorna måste skapas genom digitalisering av ett stort antal biografier över hela landet. Som utredaren påpekar (sid 76) kommer dock många biografier på små orter inte att kunna finansiera en övergång till digital teknik. Därför är ett offentligt stöd absolut nödvändigt. Dessutom måste samarbetet med kommunerna vad gäller biografvisning stärkas.

Vi uppskattar utredningens vidgade syn på de digitaliserade biografers möjligheter (sid 150). De direktsända satsningarna som gör att opera når långt större publik via biografier än på operahusen är bra argument. Idén att Statens Kulturråd skulle ge ett investeringsbidrag har vårt fulla stöd.

Se över ansvarsfördelningen mellan Filminstitutet och Svenska Institutet när det gäller främjandet av svensk film utomlands, sid 159

I vårt remissvar till Internationella kulturutredningen 2004 ansåg vi att det behövdes en tidtabell för renodling och effektivisering av samarbetet mellan SI och SFI. Eftersom den rekommendation som senare gavs om samordning inte har följts är det för oss uppenbart att parterna inte klarar att nå fram till en frivillig uppgörelse. Vi föreslår därför att SFI i framtiden får de resurser som nu går till Svenska Institutet för visning av film i utlandet, så att det utan gränsdragningsproblem och friktioner ska bli lättare att visa svensk film på festivaler och vid andra viktiga tilldragelser utomlands.

Ett vägval för filmen, sid 163

Förra gången filmen stod inför ett paradigmskifte var i samband med att televisionen erövrade landet – det var då som Filmavtalet konstruerades. Producentföreningen menar att det förändrade medielandskapet idag innebär en lika stor förändring som då TV kom och att det därför krävs motsvarande innovationshöjd i det filmpolitiska tänkandet som 1963.

Vi tror inte att en statlig filmpolitik med årliga budgetbeslut passar vår projektorienterade bransch med lång framförhållning och många finansiärer i flerårsprojekt. I ett nytt avtal bör därför den långsiktiga inriktningen slås fast. Finansieringen ska i huvudsak vara känd över budgetårens gränser.

Vi menar att ett avtal är möjligt om alla som säljer, visar, hyr ut eller på annat sätt tillgängliggör film är med och betalar tillsammans med staten. Regeringen bör snarast utreda förutsättningarna för att inkludera telekombolag och andra nätdistributörer. I dagsläget är det inte storleken på dessa aktörers ekonomiska insats som är det primära, utan behovet av att inkludera samtliga film distribuerande aktörer i formuleringen av framtidens svenska filmpolitik.

Vi är tveksamma till möjligheter att skapa avtalet på helt frivillig väg och tror att det behövs någon form av regelverk. Ett exempel finns som sagts i Polen. Där fick man 2005 en filmlag enligt detta mönster. Modellen har blivit en stor framgång; det produceras fler kvalitetsfilmer och vitaliseringen har också lett till en kraftig ökning av biobesöken. Blotta förespeglingen om lagstiftning skulle kunna ha en positiv inverkan på den frivilliga processen som bör pågå parallellt.

Förslaget bygger alltså vidare på den svenska traditionen med ”återbruk”. Långsiktighet och större resurser skapas och i kombination med ökat statligt engagemang skulle man komma åt den underfinansiering som plågat branschen det senaste decenniet.

Bevarande och tillgängliggörande av filmarvet, slutsatser sid 185

Vi anser det naturligt att samverka mellan Filminstitutets arkiv och AVM fördjupas och att en sammanslagning utreds. Bäraren av den digitala versionen av filmen (sid 188) som på sikt helt kommer att ersätta den traditionella filmmastern hanteras inte på något systematiskt sätt idag, bl a då det i normalfallet ändå fortfarande finns ett negativ eller en masterkopia på traditionellt filmmaterial. Detta förhållande kommer dock att ändras och den digitala mastern som inte är lika robust som filmen måste då bevaras långsiktigt.

Vi deltar gärna i diskussioner mellan Filminstitutets arkiv och AVM i frågan om hur producenten i framtiden kan upplåta den digitala mastern för arkivering samtidigt som den finns tillgänglig för filmens eventuellt fortsatta exploatering.

Svenska Filminstitutets roll, sid 195

Producenterna vill se ett utvecklat Filminstitut, inte enbart ha det kvar i sin nuvarande form. Samtliga europeiska länder med en livaktig filmbransch kanaliserar en stark och medveten nationell filmpolitik genom en offentlig organisation. Det är nödvändigt också för att säkerställa rimliga konkurrensvillkor, som inte kväver den nationella filmen. Film&TV-Producenterna vill ha ett filminstitut med spjutspetskompetens för omvärldsanalys, teknikutveckling, visningsmöjligheter, kompetensutveckling och kontakt med utbildningar.

Slutord

Filmen spelar en långt viktigare roll kultur- och näringspolitiskt än vad som märks i kulturpolitik och i anslagstilldelning. Den viktiga och klarsynta genomgång som gjorts i ”Vägval för filmen” visar en vilja till satsning på den svenska filmen, vilket vi uppfattar som mycket positivt.

Både alliansen och oppositionen har deklarerat att kulturen ska bli en valfråga 2010. Nu finns en utmaning att forma en framåtsyftande filmpolitik med en vision och helhetsyn, en politik som säkerställer resurser för att de filmer som vi skapar ska fortstätta att beröra och engagera, en politik som gör svensk film tillgänglig för publiken, överallt i Sverige och på alla plattformar..

Film&TV-Producenterna deltar gärna i processen med att skapa en modern och framgångsrik filmpolitik för Sverige.

Med vänliga hälsningar

Film&TV-Producenterna

Björn Rosengren
ordförande

Anna Croneman
ordförande, Filmsektionen